

Suomen Palautuspakkaus Oy (Palpa)

Ympäristövaliokunnalle

Viite: Ympäristövaliokunta torstai 13.11.2025 klo 10:00

Asia: HE 166/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Suomen Palautuspakkaus kiittää asiantuntijalausuntopyynnöstä ja kutsusta ympäristövaliokunnan kuulemiseen 13.11.2025.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan jätelakiin muutoksia, jotka koskevat eräiden kertakäyttöisten muovituotteiden (SUP-tuotteet) **tuottajan kustannusvastuuta** tietyistä kuntien toteuttamista toimista roskaantumisen ehkäisemiseksi ja siivoamiseksi. Esityksen mukaan tuottajien kunnille maksamat korvaukset perustuisivat pääsääntöisesti **kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen** vuosikustannukseen. Myös **korvausmenettelyyn** ehdotetaan muutoksia. Lisäksi ehdotetaan, että tuottajan kustannusvastuuta **laajennettaisiin nikotiinipussien** aiheuttaman roskaantumisen ehkäisemiseen ja siivoamiseen. Muutokset johtuisivat kansallisista tarpeista.

Kiinteämääräinen korvaus

Pidämme esitystä siirtyä **kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen** korvaukseen ymmärrettävänä ja perusteltuna, vaikka esitykseen sisältyy paljon avoimia kohtia. Kiinteämääräinen korvaus kieltämättä parantaa tuottajien korvaustason ennakoitavuutta. Mutta SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohdan säännös edellyttää, etteivät tuottajan korvaamat kustannukset saa ylittää kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamiseksi kustannustehokkaasti.

Tuottajien keräyksestä ja siivoamisesta maksamien korvausten on oltava todellisten kustannusten mukaisia, eikä niiden tule ylittää kuntien todellisia menoja. Nykyisin maksettava kiinteä korvaus on 4,79 euroa asukasta kohti, vaikka kuntien raportoimat todelliset kustannukset ovat olleet selvästi alhaisemmat. Vuonna 2023 kuntien raportoima kustannus oli vain 4,10 euroa asukasta kohti, mikä osoittaa korvausten ja todellisten kustannusten välisen kuilun. Vuosina 2023 ja 2024 tuottajat ovatkin maksaneet kuntien raportoimia kustannuksia korkeampia kiinteitä korvauksia. Asetusta uudistettaessa onkin tärkeää huomioida kuntien tehostunut toiminta ja raportoidut alhaisemmat kustannukset, jotta korvausjärjestelmä olisi oikeudenmukainen ja kustannustehokas. Korvausten määrää tulisikin tarkistaa siten, että ne perustuvat ajantasaiseen ja todelliseen kustannustietoon.

Miten varmistetaan se, ettei tuottajien korvattavaksi määrätty asukaskohtainen korvaus ylitä kustannuksia, jotka ovat välttämättömiä tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvien toimien toteuttamisessa? Jo tehdyt

selvitykset osoittavat, että kustannushajonta kunnissa on erittäin suurta. Kustannus kohdistuu maksettavaksi rekisteröityneistä pakkaustuottajista noin 6 %:lle. Kertakäyttöisiä pakkauksia tuotetaan vuosittain yli 600 000 t, mutta SUP-pakkauksia tuotetaan vain noin 40 000 t. Tämä tarkoittaa, että kertakäyttöisistä pakkauksista vain noin 7 % on SUP-pakkauksia.

Oma kysymys liittyy myös siihen, kuinka kiinteämääräisestä kustannustasosta päätetään direktiivin edellyttämällä tavalla. SUP-direktiivin 8 artiklan 4 kohta edellyttää, että tuottajan kattamat kustannukset vahvistetaan asianomaisten toimijoiden kesken avoimella tavalla. Yksi ongelma on myös se, että korvauksen perustuessa kiinteämääräiseen asukaskohtaiseen kustannukseen asianosaisten kuulemiselle ei olisi välttämättä enää tarvetta.

Kiinteämääräiseen korvaukseen siirtymisen välttämätön edellytys on kuntien velvoite ilmoittaa kustannuksista. Suomen Palautuspakkaus Oy kannattaa vahvasti esitystä, että kunnan velvollisuus ilmoittaa viranomaiselle jätehuolto- ja siivoustoimien kustannukset edelliseltä vuodelta korvattaisiin velvollisuudella toimittaa viranomaiselle selvitys edellisenä vuonna toteutetuista jätehuolto- ja siivoustoimista ja niiden kustannuksista. Kunta olisi oikeutettu tuottajien maksamiin korvauksiin toimitettuaan selvityksen viranomaiselle määräaikaan mennessä. Kuntien toimittaman selvityksen avulla voitaisiin varmistaa, että korvauksia maksetaan vain niille kunnille, jotka ovat toteuttaneet tuottajan kustannusvastuun piiriin kuuluvia toimia. Selvityksen avulla voitaisiin myös kerätä tietoa kuntien jätehuolto- ja siivoustoimien kustannuksista.

Poikkeaminen tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta

Esityksessä todetaan, että Lupa- ja valvontavirasto voi poiketa 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.

Esitämme, että tekstiä muutetaan seuraavasti: ”Lupa- ja valvontavirasto **velvoitetaan korjaamaan** 48 d §:n 4 momentin nojalla annettavassa valtioneuvoston asetuksessa säädetystä tuoteryhmittäisestä kustannusten jakamisperusteesta, jos tuottaja tai tuottajayhteisö osoittaa, että tuotteen ja tuoteryhmän osuus kerätystä tai siivotusta roskasta on olosuhteiden muuttumisen johdosta merkittävästi pienempi kuin mitä asetuksessa säädetty kustannusten jakamisperuste osoittaa.”

Kunnioittavasti,

Pasi Nurminen
Toimitusjohtaja
Suomen Palautuspakkaus Oy